

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาจิตสุจริตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทศบาล 3 วัดชัยมงคล จังหวัดอ่างทอง ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับดังนี้

1. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับจิตสุจริต
 - 1.1 ความหมายของจิตสุจริต
 - 1.2 ความสำคัญของจิตสุจริต
 - 1.3 องค์ประกอบในการพัฒนาจิตสุจริต
 - 1.4 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับจิตสุจริต
 - 1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสุจริต
2. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับชุดกิจกรรมแนะแนว
 - 2.1 ความหมายของชุดกิจกรรมแนะแนว
 - 2.2 ความสำคัญของชุดกิจกรรมแนะแนว
 - 2.3 องค์ประกอบของชุดกิจกรรมแนะแนว
 - 2.4 ลักษณะของการจัดกิจกรรมแนะแนว
 - 2.5 เทคนิคในการจัดกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อการพัฒนาจิตสุจริต
 - 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดกิจกรรมแนะแนว

1. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับจิตสุจริต

1.1 ความหมายของจิตสุจริต

ปิ่น มุทุกันต์ (2514: 130-131) ให้ความหมายของวาจาว่าดังนี้ วาจาหมายถึง การเจรจา คือการแสดงเจตนาของตนให้คนอื่นเข้าใจโดยตรง ได้แก่ การพูดโดยทางอ้อมได้แก่ การแสดงออกแทนคำพูดทุกวิธี เช่น การใช้ภาษาใบ้ ส่ายหน้าเมื่อปฏิเสธ พยักหน้าเมื่อรับ การบอกกล่าวด้วยอักษร เช่น การเขียนหนังสือ การทำเครื่องหมายด้วยภาพ หรือด้วยแสงสี การแสดงโดยปฏิญญา เช่น ครองผ้ากาสาหวัดตรอย่านักบวช การแต่งเครื่องแบบอย่างทหาร การแต่งเครื่องแบบ

ตำรวจ การแสดงตัวเป็นข้าราชการ กิริยาเหล่านี้ถ้าทำเพื่อให้ผู้อื่นเชื่อว่าตนเป็นเช่นนั้นก่อนๆ โลมเป็น วาจา

ทินวัฒน์ มฤคพิทักษ์ (2525: 10) กล่าวว่า นักวิทยาศาสตร์ได้ยอมรับใน ความสำคัญของภาษาในการสื่อสารแล้ว ต่อมาเมื่อการสื่อสารมีการพัฒนามากขึ้น จึงมีผู้วิเคราะห์ สารหรือตัวภาษาว่า น่าจะแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ วาจาภาษา ภาษาที่ใช้ถ้อยคำ ได้แก่ คำพูดที่ตกลง ร่วมกันใช้ในสังคม มีระบบ มีหลักเกณฑ์ทางภาษาและไวยากรณ์ และอวาจา ภาษาที่ไม่ใช้ ถ้อยคำ

สวณิต ยมาภัย (2526: 66) กล่าวถึงการสื่อสารที่ประสบผลสำเร็จ สรุปความได้ว่า ภาษาเป็นองค์ประกอบภายใต้เนื้อหาของสาร คือ ความคิดที่เป็นเรื่องราวนั้นไม่สามารถถ่ายทอด ออกมาได้ถ้าไม่มีภาษา ภาษาเป็นสื่อให้เกิดเนื้อหาเกะเกี่ยวไปยังผู้รับสารให้เกิด ความเข้าใจ ภาษาคือตัวสววาจาหรือคำพูด คือ สื่อเพื่อถ่ายทอดภาษาหรือสารให้ผู้รับสารเข้าใจสาร ทุกชนิด ไม่ว่าจะสั้นยาวมากน้อยเพียงใด ก่อนที่จะเกิดความเข้าใจร่วมกันได้จะต้องส่งมาในรูปของ ภาษาหรือสัญลักษณ์อย่างใดอย่างหนึ่งเท่านั้น สารจะปรากฏขึ้นโดยตัวของมันแท้ๆ ไม่ได้

อุดม บัวเพียร (2553: 4) กล่าวถึงความหมายของการพูด สรุปได้ว่า การพูด คือ กระบวนการสื่อสารความคิดจากคนหนึ่งไปยังอีกคนหนึ่งหรือกลุ่มหนึ่ง โดยมีภาษานำเสียง และ อาศัยกิริยาเป็นสื่อ เป็นสัญลักษณ์แห่งความเข้าใจระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ และเป็นการแสดงออกถึง อารมณ์และความรู้สึกโดยใช้ภาษาและเสียงสื่อความหมาย

เสนาะ ผดุงนัตร (2540: 2) กล่าวถึงการพูดสองแบบ ได้แก่ การพูดได้ คือ การพูด ที่เปล่งออกมาเป็นภาษามนุษย์ส่วนเมื่อทำแล้วมีความหมายอย่างไรเป็นอีกเรื่องหนึ่ง และการพูดเป็น คือ การพูดให้คนฟังชื่นชอบ เชื่อถือ คล้อยตาม เกิดความนิยมชมชอบในตัวผู้พูด การจะทำได้เช่นนี้ ต้องหมั่นศึกษาและฝึกฝน

แก้ว ชิตตะขบ (2547: 19) ได้ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึงการประพฤติดีทาง วาจิหาร ได้แก่ การงดเว้น คือไม่ใช้ความคิดที่ชั่วร้ายต่อผู้อื่น จำแนกเป็น 4 อย่าง คือ เว้นจากการ พูดเท็จ เว้นจากการพูดส่อเสียด เว้นจากการพูดคำหยาบ เว้นจากการพูดเพื่อเจ้า

สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก (2547 อ้างถึง ทศปารมีและทศพิธราชธรรม) กล่าวว่า วาจิสุจริต เว้นจากการพูดเท็จ เว้นจากการพูดส่อเสียด เว้น จากการพูดคำหยาบ เว้นจากการพูดเพื่อเจ้าเล่ห์หลอ คือแม้ว่าจะเป็นความจริง แต่หากว่าเป็นคำ ส่อเสียดก่อให้เกิดความแตกร้าง เช่น นำความข้างนั้นมาบอกข้างนี้ เพื่อจะยุให้ทั้งสองฝ่ายแตกกัน แม้จะเป็นความจริงที่ไม่ควรพูด เพราะทำให้เขาแตกกัน เข้าในพวกส่อเสียด หรือแม้ว่าเป็นคำหยาบ ไม่ได้มุ่งจะหลอกลวงให้เข้าใจผิด แต่ว่าเป็นคำหยาบคาย เช่น เป็นคำด่าว่า เป็นสัตว์ดิรัจฉานอย่าง

โน้นอย่างนี้ อะไรเป็นต้น หรือแม้ว่าอาจอย่างอื่นซึ่งเป็นการกล่าว กดให้เลวลง ซึ่งทุกคนก็รู้ว่าไม่ได้ เป็น เช่นนั้น และก็ไม่ได้มุ่งที่จะหลอก แต่ว่ากล่าวด้วยความโกรธ ด้วยความเหยียดหยาม ต้องการจะ กดเขาให้เลว ก็ไม่ควรพูด และแม้ว่าเป็นคำที่เพื่อเจ้อเลวไหล ไม่เป็นธรรม ไม่เป็นวินัย ไม่มี ขอบเขตจำกัด หาสาระแก่นสารมิได้ หรือว่ามีสาระแก่นสารน้อยเกินไป ก็เป็นคำไม่ควรพูด

พระธรรมวิสุทธิกวี (พิจิตร ฐิตวณฺโณ 2548: 107) กล่าวว่า การพูดเท็จ การพูด ส่อเสียด การพูดคำหยาบ และการพูดเพื่อเจ้อ ถ้าพูดด้วยตนเองก็เป็นวจีกรรมและวจีทวาร แต่ถ้า แสดงออกมาทางกายแทนคำพูด ด้วยมือหรือศีรษะ เช่นยกมือหรือสั่นศีรษะ เป็นต้น หรือเขียน หนังสือให้เขารู้ เป็นต้น

พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร) (2548: 94) ให้ความหมายถึงการรักษาศีลข้อที่สี่ คือ มุสาวาทา เวรมณี ซึ่งหมายถึง เจตนางดเว้นจากการกล่าวคำเท็จ ซึ่งอธิบายได้ว่า วาจาที่ไม่ชอบ ด้วยธรรม ไม่ชอบด้วยวินัย ไม่ชอบด้วยกฎหมายของบ้านเมือง และรวมตลอดไปถึงวาจาทุจริตหรือ วาจาทุพภาษิตอื่นๆ อีกด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง วาจาส่อเสียดหรือกิริยาวาจาที่ยุให้ร่ำดำให้ร้ายแยก ให้แตกความสามัคคีในหมู่คณะในสังคมประเทศชาติและศาสนา

วิจิตร อาระกุล (2549: 18) กล่าวถึงเรื่องมนุษยสัมพันธ์กับการพูด สรุปความได้ว่า มนุษย์รับ คำชม ปฏิเสธคำติเตียน ถ้ามีผู้ให้คำแนะนำติชม ในการแก้ไขข้อบกพร่องให้กับผู้ใดผู้ ได้รับคำแนะนำควรจะพอใจ แต่มันไม่ค่อยเกิดผลในทางปฏิบัติ ถ้าจะให้เกิดมนุษยสัมพันธ์ที่ดีแล้ว อย่างคำเหน็ดเตียน แต่หาแง่มุมหรือจุดเด่นและพูดเฉพาะตรงจุดนั้น อย่าพูดถึงเรื่องที่ไม่ดี

จากความหมายของคำว่าวจีสัจจัตถ์ คำกล่าวจะเห็นได้ว่า วจีสัจจัตถ์ เป็นการพูดที่ เกี่ยวข้องกับการพูดจริง การพูดไม่ส่อเสียด พูดคำสุภาพ และพูดพอประมาณ ซึ่งหากมนุษย์เรา สามารถเป็นคนรู้จักพูดได้ พูดเป็นตามหลักศาสนาแล้วก็จะส่งผลทำให้ไม่เกิดความขัดแย้ง อยู่กัน อย่างสันติ เข้าใจการอยู่ร่วมกันโดยใช้คำพูดที่สร้างสรรค์เป็นมิตรต่อกันซึ่งจะส่งผลต่อครอบครัว สังคม และชุมชนอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

1.2 ความสำคัญของวจีสัจจัตถ์

ธนักร กิรติเสถียร (2550: 10) กล่าวว่า iva คำพูดหรือภาษาเป็นสื่อที่แสดงออกถึง ความเข้าใจ บอกถึงความคิด ความรู้สึก ความต้องการ ความทุกข์ ความสุข ความข้ง หรือไม่ได้ใจ คำพูดยังแสดงถึงอุปนิสัยของผู้พูดอีกด้วย ดังนั้น คำพูดที่ผู้พูดสื่อออกมาจึงอาจส่งผลที่เป็น ประโยชน์ก่อให้เกิดความสำเร็จได้รับความสุขความเจริญในชีวิต หรืออาจทำให้ผู้พูดล้มเหลวใน ชีวิต เกิดความทุกข์ ความเสื่อมแก่ตนเอง

สุนทรภู่ กวีเอกของโลกได้กล่าวถึงการพูดไว้ว่า

“ถึงบางพูดพูดดีเป็นศรีศักดิ์

มีคนรักสยด้อยรอยจิต

แม่นพูดชีวิตตายทำลายมิตร

จะชอบผิดในมนุษย์เพราะพูดจา”

จากคำกลอนดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการพูดมีความสำคัญเป็นอย่างมากที่จะทำให้นักหรือคนเกลียดในขณะเดียวกับการพูดสามารถทำให้เราประสบผลสำเร็จให้แก่ตนเองได้อย่างดี ในการตรงกันข้าม คนที่พูดไม่ดี พูดไม่เป็น อาจทำให้สังคมรังเกียจไม่มีใครคบหาสมาคมด้วย อาจเกิดความล้มเหลวในชีวิตในที่สุด

ฉัตรวรุณ ตันนะรัตน์ (2519: 5) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการพูดสรุปได้ดังนี้

การพูดทำให้เกิดความเข้าใจได้ง่าย การพูดจะประกอบด้วยน้ำเสียง กิริยาท่าทาง ตลอดจนสีหน้าของผู้พูด ฉะนั้น เมื่อเราได้ยินการพูด และเห็นท่าทางประกอบ เราก็จะเข้าใจเรื่องราวที่พูดได้ง่ายกว่าการอ่านแต่เพียงอย่างเดียว

สรุปความสำคัญของการใช้วาจาโดยทั่วไปได้ว่า การพูดเป็นวิธีการสื่อความหมาย หรือสื่อสาร จากผู้พูดสู่ผู้ฟัง เพื่อให้เกิดความเข้าใจกันดีต่อกัน ทั้งยังเป็นเครื่องมือพื้นฐานที่สำคัญ ในการดำเนินชีวิตด้วย พัฒนาคุณภาพชีวิตสู่ความสุขและความสำเร็จทั้งต่อตนเอง ผู้อื่น สังคม และ ประเทศชาติ

1.3 วชิฐจริตตามคำสอนในพระไตรปิฎก

พระไตรปิฎกพร้อมอรรถกถา (2534: 84) ได้อธิบายวชิฐจริต คือ การประพฤติ ชอบด้วยวาจามี 4 ประการ ได้แก่ 1. พูดจริง 2. ไม่พูดส่อเสียด 3. พูดคำสุภาพ 4. พูดพอประมาณ

1. พูดจริง ดำรงคำสัตย์ เพราะสืบทอดคำสัตย์ไว้ด้วยความจริง กล่าวคือ ไม่พูดเท็จ ในระหว่าง เพราะบางครั้งพูดเท็จ บางครั้งพูดจริง คำสัตย์ของบุคคลนั้นไม่สืบต่อด้วยความสัตย์ เพราะเขาพูดเท็จในระหว่าง เพราะฉะนั้นคนนั้นได้ชื่อว่าได้ดำรงคำสัตย์ บุคคลไม่พูดเท็จแม้เพราะ เหตุความเป็นอยู่ ย่อมดำรงความสัตย์ไว้ด้วยความสัตย์เหมือนกัน มีความมั่นคง คือ ถ้อยคำมั่นคง

2. พูดไม่ส่อเสียด ได้แก่ การพูดคำที่ทำให้เกิดความสามัคคี พูดสมานคนที่แตกกัน เช่น เป็นมิตรสองคนหรือผู้ที่ร่วมอุปัชฌาย์กัน เป็นต้น แตกกันด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งเข้าไปหาคนทั้งสองแล้วกล่าวคำมีเป็นต้นว่า การแตกกันนี้ไม่ควรแก่ท่านทั้งหลาย ผู้เกิดในตระกูลเช่นผู้เป็น พหูสูตรอย่างนี้ พูดส่งเสริมคนที่พร้อมเพียงกัน คือส่งเสริมคนที่สมานกัน ไม่พูดส่อเสียด คือ กล่าว วาจาทำให้เขาพร้อมเพียงกัน กล่าวคือ กล่าววาจาที่ทำให้สัตว์ทั้งหลายพร้อมเพรียงกันอันแสดงถึง คุณของความสามัคคี

3. พูดคำสุภาพ ได้แก่ การกล่าววาจาที่ไม่มีโทษ ไพเราะโสต คือวาจาสบายหู เพราะไพเราะด้วยพยัญชนะ ได้แสดงหูกุญแจแทงหู เพราะไม่ทำให้เกิดความโกรธ ให้เกิดความรัก

ไปทั่ว เพราะไฟเพราะ เพราะไม่มีอะไรกระทบไปถึงหทัย เข้าไปสู่จิตโดยสะดวก เป็นคำของชาวเมือง
บริบูรณ์ด้วยดัง อธิบายว่า เป็นคำพูดของชาวเมือง เพราะชาวเมืองเป็นผู้พูดวาจาเป็นที่พอใจของชน
หมู่มาก เพราะเป็นที่ชอบใจของชนหมู่มาก ทำความงดงามให้แก่ใจ ด้วยเป็นวาจาที่พอใจ

4. พูดพอประมาณ ได้แก่ พูดถูกกาล เพราะพูดถูกกาลกันควร คือพูดตามกำหนด
กาลที่ควรพูด เพราะพูดแต่ตามความจริง เพราะพูดอิงประโยชน์ปัจจุบันและประโยชน์ในภายหน้า
เพราะมีวาจาเป็นหลักฐาน กล่าวคำพูดอันควรจำไว้ในหทัย มีที่อ้างอิงมีส่วนสุด คือ แสดงหัวข้อแล้ว
กล่าวไปตามที่หัวข้อของวาจานั้นปรากฏ ประกอบด้วยประโยชน์ คือ กล่าววาจาประกอบด้วย
ประโยชน์ กล่าววาจาปราศจากโทษ

1.4 หลักธรรมของวจีสุจริต

พระไตรปิฎกพร้อมอรรถกถา (2534) ความหมายของวาจาในพระพุทธศาสนาใน
พระพุทธศาสนาให้ความหมายของคำว่าวาจาไว้ 2 ความหมาย

1. วาจา ที่มีความหมายตามรากรากศัพท์ว่า คำ คำกล่าว คำพูด ดังปรากฏในอรรถ
กถาสุภยิตสูตร สุตตนิบาต และในฎีกาสุภยิตสูตร ปัญจนนิบาต อังคุตตรนิกายว่า

“วาจาที่เจรจากันอันมาในประโยชน์อย่างนี้ว่า วาจาที่พูด วาจาที่เปล่ง คำเป็น
คลอง ก็ดีวาจาหาโทษมิได้ สบายหู ก็ดี ชื่อว่าวาจา”

วาจา ที่หมายถึงคำพูด ใช้เพื่อสื่อสารระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร วาจาใน
ลักษณะนี้เป็นวัจนะภาษา เป็นคำพูดหรือตัวอักษรที่กำหนดตกลงใช้ร่วมกันในสังคม ซึ่งหมายรวม
ทั้งเสียงและลายลักษณ์อักษร วาจาที่เป็นคำพูดจึงเป็นภาษาที่มนุษย์สร้างขึ้นอย่างมีระบบ มี
หลักเกณฑ์ทางภาษาและไวยากรณ์ ที่คนในสังคมนั้นต้องเรียนรู้ที่จะเข้าใจและใช้ในการฟังการพูด
อ่าน เขียน และคิด

2. วาจา ที่มีความหมายว่า กรรมหรือการกระทำ ที่เรียกว่าเจตนาวาจา ในมัจฉลัตถ
ทีปนี พระสิริมังคลาจารย์ ได้อธิบายความหมายว่ากรรมหรือการกระทำ

วจีกรรมแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ วจีกรรมฝ่ายดีเรียกว่าวจีสุจริตและวจีกรรม
ฝ่ายชั่วเรียกว่าวจีทุจริต

วจีสุจริต คือการประพฤติชอบด้วยวาจามี 4 อย่าง คือ พูดจริง พูดไม่ต่อเสียด พูด
สุภาพ พูดพอประมาณ

1. พูดจริง ได้แก่พูดจริง พูดดำรงคำสัตย์ มีวาจามั่นคงเชื่อถือได้
2. พูดไม่ต่อเสียด กล่าวคือกล่าววาจาที่ทำให้สัตว์ทั้งหลายพร้อมเพรียงกันอัน
แสดงถึงคุณของความสามัคคี

3. พูดคำสุภาพ ได้แก่ การกล่าววาจาที่ไม่มีโทษ ไม่ทำให้เกิดความโกรธ ทำให้เกิดความรักไปทั่ว เพราะไพบรา

4. พูดพอประมาณ ได้แก่พูดถูกกาลพูดจริงแท้ตามความเป็นจริง

1.5 งานวิจัยเกี่ยวข้องกับวิจัยจริง

นพรัตน์ ใจกาษา (2555) พบว่าความสามารถด้านการพูดในโอกาสต่างๆ 81.69 ซึ่งสูงกว่า เกณฑ์ที่ตั้งไว้ มีดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.8570 แสดงว่านักศึกษาที่มีความก้าวหน้าในการเรียนร้อยละ 58.70 นักศึกษาที่เรียนโดยใช้บทบาทสมมุติมีความสามารถในการพูดในโอกาสต่างๆ เพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนและมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการพูดในโอกาสต่างๆ โดยใช้แบบบทบาทสมมุติโดยรวมอยู่ในระดับมากโดยสรุป การพัฒนาความสามารถด้านการพูดในโอกาสต่างๆ มากขึ้น และการแสดงบทบาทสมมุติช่วยให้นักศึกษา เกิดความมั่นใจในการเลือกใช้ภาษาในสถานการณ์จริง มีบุคลิกภาพที่เหมาะสม รวมทั้งมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เกียรติชัย เดชพิทักษ์ศิริกุล (2551) พบว่าเด็กปกติและเด็กออทิสติกใช้ประโยค 3 ชนิดในการเล่าเรื่อง คือ ประโยคสามัญ ประโยคผสม และประโยคซับซ้อน โดยประโยคสามัญเป็นประโยคที่เด็กใช้มากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบโครงสร้างประโยคสามัญของเด็กทั้งสองสรุป คือ เด็กปกติใช้โครงสร้างประโยคสามัญ 24 รูปแบบโดยใช้โครงสร้างแบบกริยากรรม-กรรมตรงมากที่สุด ส่วนเด็กออทิสติกใช้โครงสร้างประโยคสามัญ 19 รูปแบบโดยใช้โครงสร้างแบบถามเดี่ยวมากที่สุด ส่วนโครงสร้างประโยคซับซ้อนพบว่าเด็กปกติใช้โครงสร้างประโยคซับซ้อน 8 รูปแบบ

ประเทือง ใจหาญ (2546) พบว่า 1) ความสามารถด้านทักษะการพูดภาษาเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนของทั้งสองกลุ่ม สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) ความสามารถด้านทักษะการพูดด้านภาษาเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มที่เรียนโดยใช้กิจกรรมละครสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ใช้กิจกรรมการละครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .20 3) แรงจูงใจในการเรียนภาษาเพื่อการสื่อสาร ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนของทั้งสองกลุ่ม สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 4) แรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการละครสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ใช้กิจกรรมการละคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01

จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่า วาจาหมายถึงถ้อยคำหรือคำพูดที่กล่าวออกมาเป็นภาษาที่ใช้ในการสื่อความหมาย การสื่อความหมายให้กับผู้ทำควรใช้ความคิดพิจารณา ก่อนที่จะสื่อความหมายออกมาซึ่งในการพูดแต่ละครั้งต้องไม่ส่งผลกระทบต่อผู้ฟัง ต้องพูดในสิ่งที่ประ โยชน์ต่อผู้พูดและผู้ฟัง และตัวผู้พูดเอง หากพูดในสิ่งที่ดีหรือไม่ดีก็จะส่งผลให้

เกิดประโยชน์และผลเสียตามมา และการวิจัยเกี่ยวกับการพูดที่ให้ผลที่ดีก็ต้องมีการ เล่าเรื่อง แสดง บทบาทสมมุติ เล่นละคร จึงจะทำให้เป็นตัวอย่างที่ดีกับนักเรียนต่อไป

2. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับชุดกิจกรรมแนะแนว

2.1 ความหมายของการแนะแนว

ลัดดาวรรณ ฌ ระนอง (2544: 1) กล่าวถึงกิจกรรมแนะแนวว่าเป็นการกำหนด รูปแบบการเรียนรู้ให้แก่ผู้รับบริการด้วยการใช้เทคโนโลยีต่างๆ ที่เหมาะสมกับวัย และหลักสูตร แนะแนวที่วางไว้สำหรับแต่ละวัย

กรมวิชาการ (2545: 1) ให้ความหมายของกิจกรรมแนะแนวว่าหมายถึงกิจกรรมที่ ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคลสามารถ ค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตนเสริมสร้างทักษะชีวิตวุฒิภาวะทางอารมณ์ การเรียนรู้ในทางพหุ ปัญญาและการสร้างสัมพันธภาพที่ดี

คอร์ทแมน อาชบายและเดอริกราฟฟ์ (Kohman, Ashby and Degrf: 2001 อ้างถึงใน สมร ทองดี และปราณี รามสูต 2545: 11) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมแนะแนวว่า “เป็นมวล ประสพการณ์ทุกรูปแบบที่จัดหรือสนับสนุนให้ผู้รับบริการแนะแนวแต่ละคนแต่ละกลุ่มได้ปฏิบัติ ได้มีส่วนร่วม เพื่อให้ผู้รับบริการบรรลุเป้าหมายในการพัฒนาสร้างเสริมป้องกันปัญหาและ แก้ปัญหาด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคม

จิริพรรณ พูลศรี (2546: 22) ได้กล่าวไว้ว่า กิจกรรมแนะแนว หมายถึงมวล ประสพการณ์ ที่จัดให้ผู้รับบริการ แต่ละคนหรือแต่ละกลุ่มได้ปฏิบัติหรือได้มีส่วนร่วมเพื่อให้ ผู้รับบริการบรรลุเป้าหมายและขอบข่ายของการแนะแนว

อังคณา เมตุลา (2546: 31) ให้ความหมายของกิจกรรมแนะแนวว่า หมายถึง “มวล ประสพการณ์ที่จัดให้ผู้รับบริการแต่ละคนหรือแต่ละกลุ่มได้ปฏิบัติหรือมีส่วนร่วมเพื่อให้ ผู้รับบริการบรรลุเป้าหมายที่ตนจะพัฒนาหรือสร้างเสริมตนเองตลอดจนป้องกันหรือแก้ไขปัญหา ได้อย่างเหมาะสมทั้งด้านการศึกษา อาชีพส่วนตัวและสังคม

ภณิดา ภูโตนนา และคณะ (2548: 13) กล่าวว่า กิจกรรมแนะแนว “เป็นกิจกรรมที่ จัดขึ้นเพื่อเสริมสร้างทักษะต่างๆ เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน เพื่อให้ นักเรียนรู้จัก เข้าใจตนเอง สภาพแวดล้อมและสามารถพัฒนาและปรับตัวให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

สายบัว นนทศิลา (2548: 33) ได้สรุปความหมายของกิจกรรมแนะแนวได้ว่า กิจกรรมแนะแนวเป็นกิจกรรมที่โรงเรียนมีความจำเป็นต้องจัดขึ้นให้กับนักเรียนเพราะนักเรียน

สามารถกำหนดความรู้ ความสามารถที่ได้จากกิจกรรมแนะแนวไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และการเลือกอาชีพ

จิรภา นิมปรุ (2550: 33) กล่าวว่า กิจกรรมแนะแนวหมายถึง มวลประสบการณ์ หรือเครื่องมือหลายๆ อย่าง นำมารวมกันเป็นระบบ จัดให้ผู้รับบริการแต่ละคนหรือแต่ละกลุ่มได้ ปฏิบัติและค้นพบศักยภาพของตนเองจนบรรลุเป้าหมายตามขอบข่ายของงานแนะแนว

ศิริวรรณ อินทรวัดนา (2553: 41) กล่าวโดยสรุปได้ว่า กิจกรรมแนะแนว หมายถึง กระบวนการช่วยเหลือให้บุคคลได้รู้จักตนเอง เข้าใจตนเองและสภาพแวดล้อมและสามารถ ตัดสินใจเลือกแนวทางการดำเนินชีวิตสำหรับตนเองในด้านการศึกษาด้านอาชีพ และด้านส่วนตัว

ศิริเสนห์ หอมนาม (2554: 23) สรุปได้ว่า กิจกรรมแนะแนว หมายถึง กิจกรรมที่ จัดขึ้นเพื่อช่วยให้นักเรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง สภาพแวดล้อมและสามารถป้องกัน พัฒนา หรือ แก้ไขปัญหาของตนเองได้อย่างเหมาะสมรวมทั้งดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

สรุปได้ว่า กิจกรรมแนะแนว หมายถึง การจัดกระบวนการช่วยเหลือบุคคลให้ เข้าใจตนเองและสภาพแวดล้อมโดยมีเครื่องมือและเทคนิคหลายๆ อย่างมารวมกัน เพื่อนำไป ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมสติปัญญา รวมถึงการเลือกอาชีพที่ เหมาะสม สามารถพัฒนาและปรับตัวให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

2.2 ความสำคัญของชุดกิจกรรมแนะแนว

สมร ทองดี และปรางค์ รามสูตร (2546: 36) ได้กล่าวไว้ว่ากิจกรรมแนะแนว สามารถช่วยให้ผู้บริการสามารถพัฒนาตนเอง ป้องกันปัญหา และแก้ไขปัญหของผู้รับบริการและ ช่วยให้การแนะแนวมีกิจกรรมที่หลากหลาย และนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งยังมีความสำคัญต่อผู้ให้บริการ กล่าวคือ การพัฒนากิจกรรมแนะแนวที่เหมาะสม จะช่วยผู้ให้บริการแนะ แนวสามารถดำเนินกิจกรรมให้มีประสิทธิภาพได้มากขึ้น และการพัฒนากิจกรรมแนะแนวซึ่ง สอดคล้องกับผู้รับบริการแนะแนวได้อย่างแท้จริง ซึ่งถูกนำไปสู่การเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าของ สังคมและประเทศชาติอีกด้วย

จิรภา นิมปรุ (2550) ได้กล่าวไว้ว่า กิจกรรมแนะแนวเป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนา สร้างเสริมป้องกันและแก้ไขปัญหให้กับกลุ่มคนทั้งวัยเด็ก วัยรุ่น และวัยผู้ใหญ่ ในขอบข่ายด้าน การศึกษา อาชีพส่วนตัวและสังคมโดยมีรูปแบบและเทคนิคที่หลากหลาย อาจเป็นกิจกรรมแนะแนว โดยตรงหรือผสมผสานในการเรียนการสอน การฝึกอบรม ประชุมสัมมนา ทั้งรายบุคคลและกลุ่ม

ศิริวรรณ อินทรวัดนา (2553: 41) สรุปถึงความสำคัญของกิจกรรมแนะแนวได้ว่า เป็นกิจกรรมที่มีรูปแบบหลากหลายที่มุ่งพัฒนา ป้องกันและแก้ไขปัญหให้กับทุกกลุ่มคนใน

ขอบข่ายด้านการศึกษา อาชีพส่วนตัวและสังคม ให้เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าของสังคมและประเทศชาติ

จากเอกสารงานวิจัยที่ได้ศึกษาความสำคัญสรุปได้ว่า กิจกรรมแนะแนวสามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาให้กับกลุ่มคนทั้งวัยเด็ก วัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ ให้ขอบข่ายด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคมโดยมีรูปแบบหลากหลายสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น อาจเป็นกิจกรรมแนะแนวโดยตรง หรือผสมผสานในการเรียนการสอน การฝึกอบรมประชุมสัมมนา ทั้งรายบุคคลและกลุ่ม เพื่อความเหมาะสมและสอดคล้องกับผู้รับบริการแนะแนวได้อย่างแท้จริง ซึ่งจะนำไปสู่การเป็นบุคลากรที่มีคุณค่าของสังคมและประเทศชาติอีกด้วย

2.3 องค์ประกอบชุดกิจกรรมแนะแนว

วลัยลักษณ์ ภักดีพล (2533: 9) องค์ประกอบของชุดกิจกรรมแนะแนวมีดังนี้

1. คู่มือครู ซึ่งประกอบด้วย คำชี้แจงทั่วไป วัตถุประสงค์ วิธีใช้เครื่องมือวัด เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การใช้แบบสอบถาม การใช้แบบทดสอบ
2. โปรแกรมกิจกรรม หัวข้อเรื่อง ซึ่งประกอบด้วย ชื่อกิจกรรม วัตถุประสงค์ วิธีดำเนินงาน อุปกรณ์และการประเมิน

จิรภา นิมปรุ (2550) กล่าวว่าองค์ประกอบของชุดกิจกรรมแนะแนวประกอบด้วย เอกสารสำคัญคือ 1) คู่มือผู้ให้บริการ ซึ่งมีคำชี้แจงจากเตรียมการของผู้ให้บริการแผนการจัดกิจกรรมต่างๆ และ 2) กิจกรรมของผู้รับบริการ ซึ่งมีใบงาน (ใบความรู้ แบบทดสอบก่อน-หลัง และสื่อหรืออุปกรณ์การจัดกิจกรรม

อุมาพร สงสุวรรณ (2551) ชุดกิจกรรมแนะแนวประกอบด้วย

1. คู่มือผู้ให้บริการ ประกอบด้วยคำชี้แจง การเตรียมการของผู้ให้บริการและแผนการจัดกิจกรรมต่างๆ
2. คู่มือผู้รับบริการ ประกอบด้วย ใบงาน ใบความรู้ และแบบทดสอบก่อน-หลัง
3. สื่อหรืออุปกรณ์การจัดกิจกรรม

ศิริวรรณ อินทรวัดนา (2553: 42) สรุปถึงองค์ประกอบไว้ดังนี้ 1) คู่มือครู ซึ่งประกอบด้วย คำชี้แจงทั่วไป วัตถุประสงค์ วิธีใช้ เช่นการสังเกต การสัมภาษณ์ การใช้แบบสอบถาม การใช้แบบทดสอบ 2) กิจกรรม หัวข้อเรื่องซึ่งประกอบด้วย ชื่อกิจกรรม วัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ สื่ออุปกรณ์ ใบงาน และการประเมิน

จากเอกสารงานวิจัยที่ได้ศึกษา พอสรุปถึงองค์ประกอบของชุดกิจกรรมแนะแนวได้ดังนี้ 1) คู่มือครูหรือผู้ให้บริการ ประกอบด้วยคำชี้แจง การเตรียมการ และแผนกิจกรรม 2) กิจกรรมของผู้รับบริการ เช่นใบงาน ใบความรู้ แบบทดสอบ ก่อน-หลัง และสื่ออุปกรณ์การจัด

กิจกรรม ซึ่งผู้วิจัยได้จัดทำชุดกิจกรรมแนะแนวขึ้นเพื่อพัฒนาให้ผู้รับบริการได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้มีประสิทธิภาพขึ้นจากเดิม

2.4 ลักษณะของการจัดกิจกรรมแนะแนว

สมร ทองดี และปราณี รามสูตร (2541: 29-41) ได้กล่าวถึงหลักพัฒนากิจกรรมแนะแนวสรุปได้ดังนี้ คือ

1. ลักษณะของสิ่งที่ต้องการพัฒนา การพัฒนากิจกรรมแนะแนวประกอบไปด้วย การพัฒนากิจกรรมแนะแนวด้านการศึกษา การพัฒนากิจกรรมแนะแนวด้านอาชีพ และการพัฒนา กิจกรรมแนะแนวด้านส่วนตัวและสังคม ซึ่งผู้แนะแนวควรจัดให้ครอบคลุมทุกด้านตามความจำเป็น และความต้องการของผู้รับบริการ

2. ลักษณะของผู้รับบริการการพัฒนา กิจกรรมแนะแนวจะต้องจัดให้สอดคล้องกับ กลุ่มเป้าหมาย 3 วัยได้แก่

2.1 วัยเด็ก เป็นวัยแสวงหา อยากรู้ อยากเห็น ชอบสนุก มีข้อจำกัดอยู่บ้างด้าน ลักษณะการสื่อสารควรเป็นกิจกรรมเรียนรู้ปนเล่น

2.2 วัยรุ่นเป็นวัยที่ให้ความสำคัญกับปฏิสัมพันธ์ร่วมกับผู้อื่น ต้องการการ ขอมรับความเป็นอิสระเสรี แสวงหาเอกลักษณ์และบทบาทที่ เป็นช่วงเวลาของการตัดสินใจเลือก เส้นทางชีวิตด้านการศึกษาและอาชีพ มีพลังทางด้านร่างกายและความคิดและปัญญา ควรเน้น กิจกรรมแบบกลุ่ม ส่งเสริมในด้านการแสดงออก การเรียนรู้ทางการศึกษาและอาชีพและเน้น กิจกรรมให้ได้ลงมือปฏิบัติ

2.3 วัยผู้ใหญ่เป็นวัยที่มีประสบการณ์ชีวิตหลายด้าน มีสถานะและบทบาททาง สังคมวุฒิภาวะทางอารมณ์แต่อาจมีปัญหาบางประการในบางช่วงของชีวิต กิจกรรมที่น่าส่งเสริม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเน้นประสบการณ์ เน้นการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ หาเหตุผลและเสนอ แนวคิด ควรเน้นกิจกรรมเพื่อพัฒนาอาชีพและคุณภาพชีวิตของผู้บริการวัยผู้ใหญ่ให้มากเป็นพิเศษ

3. ลักษณะของกิจกรรม การจัดกิจกรรมมี 2 รูปแบบ คือ กิจกรรมแนะแนว รายบุคคล และรายกลุ่ม กิจกรรมรายบุคคลได้แก่ การอบรมพัฒนาในรูปแบบโครงการพิเศษ เช่น โครงการส่งเสริมจริยธรรม การสาธิต การทดลอง การฝึกปฏิบัติ การสืบค้น ส่วนกิจกรรมแนะแนว เป็นกลุ่ม ได้แก่ กิจกรรมกลุ่มทำงาน กระบวนการกลุ่มทำงาน กระบวนการกลุ่ม กลุ่มสัมพันธ์

4. ประโยชน์ของการนำไปใช้ ซึ่งเป็นหัวใจในการจัดกิจกรรมแนะแนวโดย มุ่งเน้นให้ผู้รับบริการสามารถนำสิ่งที่เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

กรมวิชาการ (2446) กล่าวถึงการจัดกิจกรรมแนะแนวมีหลักการสรุปได้ดังนี้

1. จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการ ความสนใจและ
ธรรมชาติของผู้เรียน

2. จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาที่ต้องการสนองจุดหมาย
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

3. จัดกิจกรรมเพื่อผู้เรียนทุกคน โดยครอบคลุมด้านการศึกษา การงานและอาชีพ
ชีวิตและสังคม

4. จัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้เรียนมีอิสระในการคิดและตัดสินใจ

5. จัดกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียน เรียนรู้ด้วยตนเองให้มากที่สุด ด้วยการปฏิบัติจน
เกิดพัฒนาการเรียนรู้

6. ให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม โดยครูแนะแนวทางที่เป็นพี่เลี้ยง
และประสานงาน

สรุปได้ว่า ลักษณะของการจัดกิจกรรมแนะแนว ประกอบไปด้วย

1. ลักษณะสิ่งที่ต้องการพัฒนา
2. ลักษณะของผู้รับบริการ อยู่ในช่วงวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่
3. ลักษณะของกิจกรรมอยู่ในรูปแบบใด
4. ประโยชน์ในการนำไปใช้ ซึ่งผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาให้มี
ประสิทธิภาพ และการจัดกิจกรรมเน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองให้มากที่สุด ด้วยการปฏิบัติจนเกิด
ทักษะในการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนมีอิสระในการคิดและตัดสินใจด้วยตนเองโดยให้ครูทุกคนมีส่วน
ร่วมในการจัดกิจกรรมโดยครูแนะแนวทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงและประสานงาน

2.5 เทคนิคในการจัดกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อการพัฒนาจิตสูจริต

การจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ อาศัยวิธีการหรือ
เทคนิคต่าง ๆ มาใช้ในการจัด สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้ บทบาทสมมุติ สถานการณ์จำลอง
กรณีตัวอย่าง ซึ่งทั้ง 3 วิธีนี้เหมาะสมกับนักเรียนในวัยที่ทำการทดลองคืออยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
เป็นช่วงวัยที่เรียนรู้ จดจำ และมีความสนุกสนานร่วมอยู่ด้วย หากนักเรียนแสดงบทบาทสมมุติหรือ
สถานการณ์จำลองก็จะทำให้นักเรียนเข้าถึงเหตุการณ์นั้นจริงสามารถแก้ปัญหาหรือฝึกใช้คำพูดกับ
ผู้อื่นได้อย่างเหมาะสมและถูกกาลเทศะได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งมีรายละเอียดและเหตุผลสนับสนุนดังนี้

2.5.1 บทบาทสมมุติ

บทบาทสมมุติเป็นวิธีการจัดกิจกรรมกลุ่มวิธีหนึ่งที่สามารถนำมาใช้จัด
กิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน โดยมีผู้ให้ความหมายของ
บทบาทสมมุติไว้ดังนี้

แชฟเทล และแชฟเทล (Shafitel and Shafitel 1967: 83-84) อ้างถึงในอรุณี ชินวงศ์ 2535 ได้ให้ความหมายของการแสดงบทบาทสมมติว่า หมายถึง วิธีการที่จะเรียนรู้สภาพชีวิตในสังคมอย่างทอ้งแท้ และเป็นแนวทางที่จะช่วยให้บุคคลดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

เทเลอร์ และวอลฟอร์ด (Taylor and Welford 1974: 19) อ้างถึงใน ธีรรัตน์ ศรีสวัสดิ์ 2532 ให้ความหมายของการแสดงบทบาทสมมติว่า การแสดงบทบาทสมมติเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สวมบทบาทในสถานการณ์ต่างๆ เพื่อฝึกว่าตนเองมีพฤติกรรมแบบใดจึงจะแก้ปัญหาได้ดีที่สุด และช่วยให้ผู้เรียนรู้ความต้องการที่ซ่อนเร้นอยู่ในตนเอง ได้แก่ แรงจูงใจ ความต้องการ ซึ่งมีผลต่อการทำงาน และการตัดสินใจของกลุ่ม ทำให้เกิดความเข้าใจในความสัมพันธ์ของตนเองต่อผู้อื่น ต่อสังคม เข้าใจความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น

จิรภา ฉิมปรุ (2550: 34) สรุปได้ว่า บทบาทสมมติเป็นวิธีการอย่างหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ โดยให้ผู้เรียนแสดงออกตามที่ตนคิดว่าควรจะเป็นไปตามธรรมชาติ มีการกำหนดบทบาทเฉพาะตัวให้สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มแสดงบทบาทโดยไม่มีการซ่อมล่วงหน้ามาก่อนและถึงเอนการแสดงออกทั้งด้านความรู้สึกและพฤติกรรมของผู้แสดงมาเป็นข้ออภิปราย

จากความหมายของบทบาทสมมติดังที่กล่าวไว้ข้างต้น สรุปได้ว่า บทบาทสมมติเป็นวิธีการในการเรียนรู้จากสภาพชีวิตจริงอย่างถ่องแท้ เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาได้ดีที่สุด และช่วยให้ผู้เรียนรู้ความต้องการที่ซ่อนเร้นอยู่ในตนเอง ได้แก่ แรงจูงใจ ความต้องการซึ่งทำให้เกิดความเข้าใจในความสัมพันธ์ของตนเองต่อผู้อื่น ต่อสังคม และสามารถเข้าใจความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างสถานการณ์สมมติขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนแสดงออกตามที่ควรจะเป็นไปตามธรรมชาติ เพื่อนำมาวิเคราะห์และแก้ปัญหาเพื่อปรับพฤติกรรมให้มีประสิทธิภาพในสภาวะต่างๆ

2.5.2 สถานการณ์จำลอง

สถานการณ์จำลองเป็นเทคนิคหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ในการเรียนการสอน เพื่อให้ให้นักเรียนได้มีความรู้ความเข้าใจและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น ได้มีผู้ให้ความพยายามของสถานการณ์จำลองไว้ดังนี้

โฮลเดน (Holden, 1981: 5 อ้างถึใน จิรวดี จุลสำรวจ 2540: 14) กล่าวว่า สถานการณ์จำลองเป็นการจำลองสถานการณ์จริง ส่วนมากจะอยู่ในรูปแบบของการแก้ปัญหา ครูทำหน้าที่เป็นผู้ควบคุม จะนำของจริงต่างๆมาเป็นสื่อในการกระตุ้นผู้เข้าร่วมให้ใช้ทักษะของภาษาทุกด้านในการรับข้อมูลพร้อมๆกัน ผู้เข้าร่วมสถานการณ์แต่ละคนจะได้รับบัตรแสดงขอบข่ายหน้าที่ความรับผิดชอบ และข้อมูลจำเป็นเพิ่มเติมนอกจากนี้ ทุกคนต้องปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างจริงจัง

ทศนา แคมมณี (2522 อ้างถึงในกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ 2542:

19) กล่าวว่า สถานการณ์จำลอง (Simulation) หมายถึง การจำลองสถานการณ์ให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริง แล้วให้ผู้เรียนเข้าไปอยู่ในสถานการณ์นี้และให้มีปฏิกิริยาโต้ตอบกัน วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทดลองแสดงพฤติกรรมต่างๆซึ่งในสถานการณ์จริงผู้เรียนอาจไม่กล้าแสดง เพราะการเสียดต่อผลที่จะได้รับมากเกินไป

สมุน อมรวิวัฒน์ และ สมพงษ์ จิตระดับ (2537: 243) ให้ความพยายามของ สถานการณ์จำลอง (Simulation techniques) หมายถึง กระบวนการในการสร้างรูปแบบของ สถานการณ์จำลองแทนสถานการณ์จริงขึ้นเพื่อศึกษาพฤติกรรม ปฏิบัติสัมพันธ์ของมนุษย์ที่จะเกิดขึ้นในสถานการณ์

จากการศึกษาความหมายของสถานการณ์จำลองตามแนวคิดบุคคลต่างๆ สรุปได้ว่า สถานการณ์จำลองหมายถึง การจำลองเหตุการณ์หรือการเลียนแบบสถานการณ์ซึ่งทำให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทดลองแสดงพฤติกรรมซึ่งเป็นสถานการณ์จริงที่ผู้เรียนอาจไม่เพื่อศึกษาพฤติกรรมและปฏิบัติสัมพันธ์ของมนุษย์ที่เกิดขึ้นในสถานการณ์จริงเพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาจากสถานการณ์นั้นๆด้วยตนเอง

2.5.3 กรณีตัวอย่าง

ได้มีผู้ให้ความหมายของกรณีตัวอย่างไว้ดังนี้

ทศนา แคมมณี (2522: 202) ให้ความหมายไว้ว่ากรณีตัวอย่างเป็นวิธีการสอนซึ่งใช้กรณีหรือเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นจริง นำมาดัดแปลง และใช้กรณีตัวอย่างให้ผู้เรียนได้ศึกษาวิเคราะห์ อภิปรายร่วมกันเพื่อสร้างความเข้าใจ และฝึกฝนแนวทางแก้ปัญหา

สมุน อมรวิวัฒน์ และสมพงษ์ จิตระดับ (2539: 640) ให้ความหมายไว้ว่ากรณีตัวอย่าง (Cases) คือสื่อการสอนที่สร้างขึ้นบนระบบปัญหาและการใช้ข้อมูลที่น่าสนใจเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีพัฒนาการและทักษะในเรื่องของการคิด วิเคราะห์ ตัดสินใจ การให้เหตุผล และมีแนวทางในการแก้ปัญหาได้

สมพงษ์ จิตระดับ (2530: 83) กล่าวว่า กรณีตัวอย่าง เป็นสื่อที่น่าสนใจสามารถสร้างขึ้นจากสิ่งที่เกิดขึ้นในสังคม ในชีวิตประจำวัน ซึ่งน่าสนใจ น่าติดตาม และยังหาข้อสรุปไม่ได้มาปรับเป็นกรณีตัวอย่าง กรณีตัวอย่าง จะเปิดโอกาสให้นักเรียนได้รู้จักแลกเปลี่ยนความคิด ประสบการณ์ ความรู้สึก เจตคติของตนต่อผู้อื่นด้วย เสริมสร้างให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะในการทำงานกลุ่ม การอภิปราย

จากที่กล่าวมา กรณีตัวอย่างเป็นสื่อการสอนที่น่าสนใจ เป็นวิธีการสอนซึ่งใช้กรณีหรือเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นจริง นำมาดัดแปลง เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาวิเคราะห์ อภิปราย

ร่วมกันเพื่อสร้างความเข้าใจ และฝึกฝนการแก้ไขปัญหาที่ได้อาจแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสบการณ์ ความรู้สึก เจตคติของตนต่อผู้อื่น

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดกิจกรรมแนะแนว

2.6.1 งานวิจัยภายในประเทศ

ปราณี เดชบุญ (2546: 63-73) ทดลองการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบุญเหลือวิทยานุสรณ์ จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความรู้และพฤติกรรมความรับผิดชอบในการเรียนสูงขึ้นหลังจากได้รับการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวพัฒนาความรับผิดชอบด้านการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปรียา สุวรรณเวลา (2546:ง) ทดลองการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวโดยการใช้กลุ่มสัมพันธ์ที่มีต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนจะโพนงวิทยาคม จังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ได้ชุดกิจกรรมแนะแนว โดยใช้กลุ่มสัมพันธ์มีคะแนนการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศสูงกว่าการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มยุรี วิสูตราศัย (2547:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการใช้กิจกรรมแนะแนวที่มีต่อการตระหนักรู้ในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่ได้รับชุดกิจกรรมแนะแนวมีการตระหนักรู้ในตนเองสูงกว่ากลุ่มควบคุมในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนที่ได้รับชุดกิจกรรมแนะแนวมีการตระหนักรู้ในตนเองในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลสูงกว่าระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พุดสุข บุญก่อเกื้อ (2548: 46) ศึกษาผลการใช้โปรแกรมกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ได้รับโปรแกรมกิจกรรมแนะแนวมีความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคสูงกว่าระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วัชรียา แจ่มใส (2551) ได้ศึกษา “ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมนับถือผู้อื่นของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้น” ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนวัยรุ่นตอนต้นที่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นมีพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพผู้อื่น

ศิริวรรณ อินทรวัดนา (2553: 65) ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการเอื้ออาทรของนักเรียนกลุ่มทดลอง ภายหลังการทดลองสูงกว่าการทดลอง

ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวพัฒนาพฤติกรรมการเอื้ออาทรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 พบว่านักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวมีพฤติกรรมการเอื้ออาทรมากกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการให้ข้อเสนอแนะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

ศิริเสนห์ หอมทาน (2554: 74) ทดลองการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อการพัฒนาพฤติกรรม ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น มีพฤติกรรมความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นเพิ่มขึ้นไม่แตกต่างกับอาจเป็นเพราะชุดกิจกรรมแนะแนวที่ใช้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นนั้นสามารถใช้ได้ดีกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยทั่วไปไม่ได้จำกัดเฉพาะเพศแต่ผลการเรียนเฉลี่ย และรายได้ครอบครัวเป็นปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นของนักเรียน

2.6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

เดอกิน (Durgin, 1974: 2675-2675) ได้สำรวจโครงการแนะแนวอาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษาในมลรัฐโอไฮโอเกี่ยวกับครูแนะแนว จำนวน 884 คน พบว่า ตามความเห็นของครูแนะแนวแล้วบริการแนะแนวอาชีพเป็นบริการที่มีความสำคัญมากที่สุด ในการช่วยให้นักเรียนที่มีความสามารถเลือกอาชีพได้อย่างถูกต้อง และบางแห่งยอมรับว่าโครงการแนะแนวในโรงเรียนของตนยังจัดบริการแนะแนวไม่เพียงพอ ยังต้องปรับปรุงโดยเร่งด่วน เพื่อให้เพียงพอกับความต้องการของนักเรียน

แมคโคแมน (Mecolmam, 1975: 109-A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ชุดการสอนและกิจกรรมกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดการสอนร่วมกับกิจกรรมกลุ่ม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษามากกว่านักเรียนที่ใช้ชุดกิจกรรมเพียงอย่างเดียว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และนักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนเพียงอย่างเดียว มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากกว่านักเรียนที่ใช้กิจกรรมกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ที่ระดับ .01

ยองด์ ทอดด์ และเบอร์ตัน (Youngue, Toddy: & Burton, 1981: 369-373) ได้ศึกษาผลของวิธีการสอนอาชีพในชั้นเรียน กับการสอนจากประสบการณ์จริงต่อวุฒิภาวะทางอาชีพ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในรัฐเวอร์จิเนียตอนใต้ จำนวน 46 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมเท่ากัน กลุ่มทดลองจะออกไปเยี่ยมชมสถานที่ประกอบการอาชีพและบุคคลที่ประกอบอาชีพต่างๆ และมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ผลการวิจัยพบว่า การสอนแบบให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงจะช่วยให้วุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนเพิ่มได้มากกว่าวิธีการสอนในชั้นเรียน

จากการวิจัยทั้งในและต่างประเทศที่กล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า กิจกรรมแนะแนวเป็นนวัตกรรมการศึกษาที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และตระหนักรู้ด้วยตนเอง เป็นเครื่องมือที่ใช้วิเคราะห์และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถใช้พัฒนานุคลิกให้อยู่ร่วมกันในครอบครัว ชุมชนและสังคมได้อย่างสงบสุข

